

กรุงเทพธุรกิจ

วันจันทร์ที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

หน้า 1

นานาชาติ

อนุสัญญาบาเซล

สืบเนื่องจากปัญหาการลักลอบนำของเสียอันตรายจากประเทศอุตสาหกรรมไปทิ้งในประเทศกำลังพัฒนาทั้งในทวีปแอฟริกา ทวีปอเมริกา กลาง และทวีปเอเชียที่ทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้ UNEP (The United Nation Environment Programme) ซึ่งเป็นองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติ ตระหนักถึงผลกระทบของปัญหาดังกล่าวที่มีต่อสุขภาพมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมของทั้งประเทศกำลังพัฒนาเหล่านั้น รวมทั้งผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นกับโลก จึงได้จัดทำอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน (Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal) และให้มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี 2535

ภายใต้อนุสัญญาบาเซล การขนส่งและการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนต้องได้รับการควบคุมและดูแลอย่างใกล้ชิดจากประเทศต้นทาง ทั้งนี้ ประเทศที่มีความประสงค์จะส่งของเสียอันตรายออกไปกำจัดยังประเทศอื่นต้องแจ้งรายละเอียดและขออนุมัติจากประเทศปลายทางตามขั้นตอนที่กำหนด เมื่อได้รับความยินยอมจากประเทศปลายทางจึงจะสามารถส่งของเสียอันตรายไปกำจัดได้

ทั้งนี้ ภายใต้อนุสัญญาบาเซล สามารถแบ่งของเสียอันตรายได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ของเสียที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ A เป็นของเสียประเภทที่ห้ามมิให้มีการเคลื่อนย้ายจากประเทศพัฒนาแล้วในกลุ่ม OECD ไปยังประเทศนอกกลุ่ม OECD มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 ของเสียที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ A มีทั้งหมด 59 ชนิด ได้แก่ ตะกั่ว พรอท แคดเมียม แบตเตอรี่ สารเร่งปฏิกิริยาน้ำมันดิบ และน้ำมันเตา ของเสียจากโรงพยาบาล และยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น

2. ของเสียที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ B เป็นของเสียที่ไม่เป็นอันตรายและได้รับการยกเว้นให้มีการเคลื่อนย้ายเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์หรือใช้ใหม่ได้ อาทิ เศษเหล็ก เศษดีบุก พลาสติก กระดาษ ของเสียจากอุตสาหกรรมสิ่งทอ และชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนของเสียที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ A เป็นต้น

3. ของเสียอื่นๆ ที่เป็นอันตราย ได้แก่ ของเสียที่ระเบิดหรือติดไฟได้ สารพิษและสารติดเชื้อที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ และสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. ของเสียที่ภาคสมาชิกแต่ละประเทศกำหนดห้ามนำเข้าไปยังประเทศของตน

ประโยชน์ที่ประเทศต่างๆ ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอนุสัญญาบาเซลมีหลายประการ คือ

- ช่วยป้องกันปัญหาการลักลอบนำของเสียอันตรายจากประเทศอื่นมาทิ้งในประเทศของตน
- ทำให้ทราบล่วงหน้าว่ามีการนำเข้า/นำผ่านของเสียอันตรายเข้าสู่

ประเทศ ดังนั้นประเทศสมาชิกจึงสามารถวางแผนจัดการกับของเสียเหล่านั้นได้อย่างทันท่วงที

- ได้รับสิทธิในการส่งออกของเสียอันตรายเพื่อนำไปกำจัดยังประเทศภาคีที่มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีความสามารถในการกำจัดของเสียอันตราย
- สามารถค้าขายกับประเทศภาคีในการส่งออก/นำเข้าของเสียอันตรายเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตของอุตสาหกรรมต่างๆ
- ได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือทั้งทางด้านวิชาการ เทคโนโลยี และการเงิน เพื่อแก้ไขปัญหากรณีเกิดอุบัติเหตุอันเนื่องจากการขนส่ง/เคลื่อนย้ายของเสียที่เป็นอันตราย รวมถึงการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการจัดการของเสียอันตรายในประเทศให้เป็นไปอย่างมีระบบยิ่งขึ้น

ปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาบาเซลแล้วทั้งสิ้น 153 ประเทศ สำหรับประเทศไทยได้ให้สัตยาบันและเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาบาเซลเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540 และมีผลในทางปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2541 เป็นต้นมา ทั้งนี้กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติในอนุสัญญาบาเซล สำหรับความคืบหน้าล่าสุดประเทศไทยกำลังดำเนินการเตรียมความพร้อมในการให้สัตยาบันต่อข้อแก้ไขอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยเรื่องการห้ามส่งออกของเสียอันตรายจากประเทศที่ระบุในภาคผนวกที่ 7 (คือสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศ OECD และประเทศลิกเตนสไตน์) ไปยังประเทศอื่นๆ ที่อยู่นอกกลุ่มที่ระบุ และข้อตกลงว่าด้วยความรับผิดชอบและการชดเชยความเสียหายอันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายและกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน